

OLLSCOIL na hÉIREANN, GAILLIMH
DÁMHA na nDÁN agus an LÉINN CHEILTIGH

Scrúduithe an tSamhraidh, 2001
An Chéad Bhliain/An Dara Bliain Léann Ceilteach

WE 102

RHAGYMDRODD I HANES A DIWYLLIANT CYMRU
(Introduction to the History and Culture of Wales)

Ian Hughes
Simon Rodway
Máirín Ní Dhonnchadha

5 credyd / 5 credits
1 awr / 1 hour

ADRAN A / SECTION A

*Atebwch **bob** cwestiwn yn yr adran hon. Dim ond un neu ddwy frawddeg sydd eisiau.*
 Answer **all** the questions in this section. Only one or two sentences required.

1. *Am beth mae Hywel Dda yn enwog?*
 For what is Hywel Dda famous?
2. *Beth yw'r mydr newydd sy'n gysylltiedig ag enw Dafydd ap Gwilym?*
 What is the new metre associated with the name of Dafydd ap Gwilym?
3. *Beth oedd cynnwys y llyfr cyntaf a brintwyd yng Nghymru?*
 What was the content of the first book printed in Wales?
4. *Pwy a gyflwynodd y gorsedd i'r eisteddfod?*
 Who introduced the gorsedd into the eisteddfod?
5. *Am ba weithrediad uniongyrchol y carcharwyd Saunders Lewis yn 1936?*
 For what direct action was Saunders Lewis imprisoned in 1936?

ADRAN B / SECTION B

Atebwch **ddau** gwestiwn yn yr adran hon. Ysgrifennwch baragraff byr ar **ddau** o'r deg pwnc hwn.

Answer **two** questions in this section. Write a short paragraph on **two** of these ten subjects.

1. *Beth oedd effeithiau pennaf y goresgyniad Rhufeinig ar gymdeithas Cymru?*
What were the principal effects of the Roman occupation on Welsh society?
2. *Disgrifiwch safle'r bardd llys yng Nghymru'r Oesoedd Canol.*
Describe the position of the court poet in medieval Wales.
3. *Pam yw The Mabinogion yn deitl camarweiniol ar gyfer golygiad Charlotte Guest o chwedlau rhyddiaith brodorol?*
Why is *The Mabinogion* a misleading title for Charlotte Guest's edition of native prose tales?
4. *Beth yw dylanwad Llywelyn ein Llyw Olaf ac Owain Glyn Dŵr ar ymwybyddiaeth y Cymry?*
What is the influence of Llywelyn the Last Prince and Owain Glyn Dŵr on the Welsh consciousness?
5. *O dan ba amgylchiadau y cyfansoddwyd gramadegau barddol Einion Offeiriad a Dafydd Ddu o Hiraddug?*
Under what circumstances were the bardic grammars of Einion Offeiriad and Dafydd Ddu of Hiraddug composed?
6. *Pam oedd Coron Lloegr mor frwd i weld cyfieithiad Cymraeg o'r Beibl?*
Why was the English Crown so eager to see a Welsh translation of the Bible?
7. *Beth yw cyfraniad mwyaf Iolo Morganwg at ddiwylliant Cymru?*
What was Iolo Morganwg's greatest contribution to Welsh culture?
8. *Gwerthfawrogwch bwysigrwydd gwaith William Williams Pantycelyn i Fethodistiaeth yng Nghymru.*
Assess the importance of William Williams Pantycelyn's work to Methodism in Wales.
9. *Ysgrifennwch hanes byr o Gymdeithas yr Iaith a'i nodau.*
Write a short history of Cymdeithas yr Iaith and its aims.
10. *Beth yw rhagolygon yr iaith Gymraeg ar ddechrau'r mileniwm newydd?*
What are the prospects of the Welsh language at the start of the new millennium?